Signature of Invigilators		Roll No.						
1	HIST	ORY		a	n figures	as in Ad	mit Card)
2	Pape	r III		Roll N	0	••••••	••••••	
D /03/8					•••••	(In word	is)	
	Name	of Areas/	Section	(if any))	••••••	•••••	
Time Allowed : $2\frac{1}{2}$ Hours]					[Maxim	um Ma	rks : 2	00
Instructions for the Candidates					E USE C			
1. Write your Roll number in the space on the top of this page.	-	ion	rs ped	er on	s e	e e	s q	7

- Write name of your Elective/Section if any.
- Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
- 4. Read instructions given inside carefully.
- 5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
- 6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
- 7. Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
- There is no negative marking.
- You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

- આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબર) લખો.
- ૨. તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.
- ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહી.
- ૪. અંદર આપેલી સૂચનાઓ ઘ્યાનથી વાંચો.
- ષ. આ ઉત્તરપોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.
- આ ઉત્તરપોથીમાં કયાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોકકસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.
- . કેલકયુલેટર અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક્સ સાધનો જેવાનો ઉપયોગ કરવો નહીં.
 - નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.
 - પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તરપોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈ પણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3 4					
4					
5					
5 6					
7					
8					
9					
10					
11					
				·	
<u> </u>					
 					
		- 1			

Total Marks	Obtained
Signature of	the co-ordinator
(Evaluation)	

SEAL

HISTORY ઇતિહાસ PAPER-III પ્રશ્નપત્ર-III

Note: This paper has two parts A and B. All questions are compulsory.

નોંધ :- આ પ્રશ્નપત્રના બે વિભાગ છે. વિભાગ અ અને વિભાગ **બ**. બધા પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.

Part A વિભાગ અ

Note:— This part has ten short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each.

નોંધ:— આ વિભાગમાં **૧૦** લઘુ નિબંધાત્મક પ્રકારના પ્રશ્નો છે, દરેક પ્રશ્નના **૧૬** ગુણ છે અને તેના ઉત્તર આશરે 3૦૦ શબ્દોમાં લખવાના છે.

1. Give an appraisal of the Indus Valley Art. સિંધુ ખીજા કલાની મૂલવજ્ઞી કરો.

Or

અથવા

Describe the rise of Magadha Imperialism. મગધના સામ્રાજયવાદના ઉદયનું વર્શન કરો.

2. Examine the factors responsible for the decline of the Mauryan Empire. મૌર્ય સામ્રાજયના પતન માટે જવાબદાર પરિબળોનું પરીક્ષણ કરો.

Or

અથવા

Describe the development of Art and Religion under the Kushanas. કુષાણોના સમય દરમ્યાન કલા અને ધર્મના વિકાસનું વર્ણન કરો.

3. Discuss the origin and growth of feudalism in the post-Gupta period. અનુ-ગુપ્ત યુગમાં સામંતશાહીના ઉદય અને વિકાસની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Give an idea of the development of science and technology in ancient India. પ્રાચીન ભારતમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના વિકાસનો ખ્યાલ આપો.

4. Discuss the economic reforms introduced by Alauddin Khalji. અલાઉદ્દીન ખિલજીએ શરૂ કરેલા આર્થિક સુધારાઓની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Assess the historical significance of Barni's 'Tarikh-i-Firozshahi'. બર્નીના ''તારીખ-એ-ફિરોઝશાહી'' ના ઐતિહાસિક મહત્વનું મૂલ્યાંકન કરો.

5. Critically examine Akbar's relations with the nobility with special reference to the Rajputs. અકબરના ઉમરાવશાહી સાથેના સંબંધોનું રાજપુતો સાથેના વિશેષ સંદર્ભમાં વિવેચનાત્મક પરીક્ષણ કરો.

Or અથવા

Trace the genesis of the foundation of 'Swaraj' by Shivaji. શિવાજી દ્વારા 'સ્વરાજ' ની સ્થાપનાની ઉત્પત્તિ આલેખો.

6. Give a brief account of the growth of urban centres during the Mughal period. મુઘલ યુગ દરમ્યાન શહેરી કેન્દ્રોના વિકાસનો સંક્ષિપ્ત અહેવાલ આપો.

Or

અથવા

Give the details of the nature of currency system of Mughal India. મુઘલકાલીન ભારતની ચલણ વ્યવસ્થાના સ્વરૂપની વિગતો દર્શાવો.

7. Examine critically the causes of the downfall of the Marathas. મરાઠાઓના પતન માટેનાં કારણોનું વિવેચનાત્મક પરીક્ષણ કરો.

Or

અથવા

What were the major constitutional developments from 1909 to 1919 and examine which were advantageous or disadvantageous to Indians? ૧૯૦૯ થી ૧૯૧૯ સુધીના મુખ્ય બંધારણીય ફેરફારો કયા હતા અને તેમાંથી ભારતીયો માટે કયા લાભદાયક અથવા નુકસાનકારક હતા, તે તપાસો.

8. Discuss the famine policy of the British administration in India. ભારતમાં બ્રિટિશ વહીવટતંત્રની દુકાળ નીતિની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Examine the progressive and retrogressive features of the socio-religious reform movements of the 19th Century India. ઓગણીસમી સદીમાં ભારતમાં થયેલ સામાજિક અને ધાર્મિક સુધારણા ચળવળના પ્રગતિવાદી અને પીછેહઠ કરનારા (રીટ્રોગ્રેસિવ) લક્ષણોનું પરીક્ષણ કરો.

9. Discuss the Indian revolutionary movement abroad. Did they fail or succeed in achieving the desired results? વિદેશમાંની ભારતીય ક્રાંતિકારી ચળવળની ચર્ચા કરો. તે પોતાના ઈચ્છિત પરિણામો પ્રાપ્ત કરવામાં સફળ થયા કે નિષ્ફળ ગયા ?

Or

અથવા

What were the basic features of Indian foreign policy after independence ? સ્વતંત્રતા પછી ભારતીય વિદેશ નીતિના મૂળભૂત લક્ષણો કયા હતા ?

10. "Imperialism was the highest stage of Capitalism." Discuss. ''સામ્રાજયવાદ એ મૂડીવાદનું ચરમ સોપાન હતું.'' ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

What is 'Causation' in History ? ઇતિહાસમાં 'કારણવાદ' શું છે ?

Part B વિભાગ બ

- Note:— This part has only one question of 40 marks to be answered in about 800 words.
- નોંધ :- આ વિભાગમાં ફક્ત એક પ્રશ્ન ૪૦ ગુણનો છે. જેનો ઉત્તર લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં આપવાનો છે.
- 11. Examine the factors responsible for the rise of religious movements in India during the 6th Century B.C. and discuss their impact. ભારતમાં ઈ.સ. પૂર્વેની છઠ્ઠી સદીની ધાર્મિક ચળવળોના ઉદય માટે જવાબદાર પરિબળોનું પરીક્ષણ કરો અને તેના પ્રભાવની ચર્ચા કરો.

*الا*لاد م الا لاد

અથવા

Trace the development of art and literature under the Mughals. Do you find any Persian influence on it? મુઘલો હેઠળ કલા અને સાહિત્યનો વિકાસ આલેખો. શું તમને તેના ઉપર કોઈ ઈરાની પ્રભાવ જોવા મળે છે?

Or

અથવા

Examine Gandhi's rise to power. In what way he breathed a new life in the Indian National Movement? ગાંધીજીની સત્તાનો ઉદય તપાસો. તેમણે ભારતીય રાષ્ટ્રીય ચળવળમાં નવજીવનનો સંચાર કઈ રીતે કર્યો ?